

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Rebus Gestis Beati Aloysii Gonzagæ E Societate Iesv

Marchetti, Annibale

Florentiæ, 1687

Capvt XVI. Novis adhuc machinis vrgetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43962

No-vis adhuc machinis urgetur.

Ine Mediolanensibus curis imposito, allatisque Cæsaris literis, quibus Aloysio abdicationis potestas fieret, subito exorta tempestas, optato litori imminentem iterum in altū

Ferdinandus noua exolitur.

abstraxit. Quippe Ferdinandus, qui necdum spem omnem filij in suam sententiam flectendi abiecerat, eoque nunquam ex toto nova moliri destiterat; Castilione Mediolanum profectus filio nihil tale suspicanti, improvisus aduenit: & ut, quò subitus ille aduentus pertineret, statim significaret, nonnihil inde momenti ad suam causam allaturus, euestigiò interrogat; Quid tandem in animo suo constitutum haberet? An ne resipuisset aliquando, atque è sententiâ decessisset? Nihil minus, inquit Adolefcens; mirarique plurimùm talia ab se ultra quæri: mentem suam usque aded iam omnibus notam, ut tam frequenter, molestèque eam porrò exquirere, comprimendæ potius, quàm exprimendæ veritatis (cuius scilicet tam acriter

ter

ter confessio torqueretur) studium videatur .
 Ferdinandus , nè filio paterna aliqua austeritas
 fugæ causam geminaret , eius animum nonni-
 hil commotum sedare , blandiùs tractando , in-
 stituit : Monet igitur , autoritate paululum
 sepositâ , vultuque remisso , uti seriò animadu-
 ertat ; opus ei non esse paternam domum de-
 serere , quò religiosam vitam ducat : modò enim
 eandem illam , quam annos iam complures
 duxerat , retineret , sanctiùs profectò religio-
 rum plerisque victurum . Interim gentem sibi
 creditam præclaris suæ vitæ exemplis , in cœ-
 nobio ceteroqui perituris , minimè fraudaret :
 pronum siquidem illi fore , eam tam arctè sibi
 devinctam ad arduum salutis tramitem revoca-
 re , ac per eum in cælestem patriam unà secum
 perducere . Id esse potissimùm , quod impensè
 ab se subiecti populi expetant : qui nimirum
 omnes ob præclaras eius ingenij , ac prudentiæ
 dotes , ob imitam a cunctis Italiæ principibus
 gratiam , ob summam denique cum supremo
 rerum Domino amicitiaë conjunctionem , ve-
 luti Naturæ , Fortunæ , ac Numinis præroga-
 tivâ ad imperium designatum suâ acclamatio-
 ne confirmant : eosdemque supplices ad eius
 pedes abiectos enixè rogare , nè sese divinâ de-
 signatione ei traditos fratris natu minoris præ-

Blada eius
 oratio.

cipiti, ac præpropero ingenio, qui se unum mo-
 derari nequeat, deserat moderandos, vel fortè
 sine ullâ moderatione diripiendos. Sub hæc,
 ægrum podagræ doloribus corpus ostentans,
 sese ut inspiciat, suarumque virium imbecilli-
 tatem petit, simulque ut in mentem veniat, tam
 afflictas vires reipublicæ administrandæ haud
 pares in posterum futuras, unicamque spem
 in eo locatam, irritam fore ne patiat, nec
 paternæ senectuti dudum in eum inclinatæ, ac
 nisi prohibeat, ruituræ sese ex insperato sub-
 ducat. Quin potius illud meminerit, pietatem
 in Deum suadere nullatenus posse aduersus pa-
 rentes, quos Deus ipse in sui locum suffecerit,
 impietatem. Plura dicturum vis doloris & la-
 crymarum copiosè fluentium interpellat, & si-
 lentium indicens perorandi munus, vocibus
 præripit. Verùm Aloysius pueriles lacrymas
 in sene miseratus, præmissâ pro benevolentia
 gratiarum actione, Patris argumenta facili ne-
 gotio, brevique responsione disiecit: Nimirum
 omnibus ijs, quâ parte suum consilium Deo
 authore susceptum impugnent, unice plenèque
 respondere ipsam consilij Authorem, qui om-
 nia videat, provideatque, ne quid incommodi
 suis e sanctionibus oriatur: quâ verò parte Dei
 authoritatem iusticietur, tam multis, tamque
 illu-

Constant
 Aloysij re-
 sponsio.

illustribus indicijs, eam hæctenus comprobatã, ut qui rem sensibus propemodùm expositam dubiam habeat, æquè dubitet necesse sit, vigeat ne ipse sensibus, an autem penitus vacet.

Ferdinandus postquam Aloysij voluntatem nec vi frangere, nec eblandiri se posse intelligit, eamque Dei potissimum autoritate niti; hanc omni viã ac ratione conuellere statuit, ut illa, quasi subducto fundamento, per se ipsa corruat. Quamobrem iterum permultos tum religiosos tum profanos viros collegit, quorũ alios pro veteri amicitia rogavit, alios spe novæ conduxit, uti pro se quisque Adolescentem eo metu ac religione, quã tenebatur, eximere conarentur: suaderentque opinionem, quam mente comprehenderat, non è Cœlo profectã, ac divinitus immissam, uti ipse arbitraretur, sed ex eius capite enatam, satis suã dicitie, & contumaciã terrenum genus testari. Brevi ab omnibus peractum, quod Princeps optaverat, minimè tamen optato exitu: quippe postquam cuncti eius interpretes suo munere perfuncti ad eum rediere, omni asseveratione uno ore affirmant, Adolescentẽ haud dubiè in eam mentem divinitus impulsũ, nec sine Numinis illum ad se vocantis, offense, posse ultra differri. Quare Ferdinandus, ne obiectam filio

Iterũ Pa-
ter sub-
dã com-
parat.

Iterum ab
Aloysio re-
pellitur.

contumaciam incurreret, in animum induxit, rei peruestigandæ modum aliquando facere: simulque in sellâ delatus (nam secus inualetudo minimè tulit) ad nostras ædes, quibus a D. Fidei cognomen, properat: ubi certum quendam ex Patribus præclari in eâ vrbe nominis in abditam domus partem acciri iubet, eumque datâ dexterâ amicè comprehensum per Deum immortalem orat, obtestaturque, ut si quid opis consilijque in ipso esset, nequaquam afferre omitteret. Docet deinde sese eò discriminis, venisse, ut ex liberis natu maximum, & qui primus omnes occupasset amores, brevi debeat, nisi occurratur, amittere: plura tentasse, successisse nihil: ad extremum in id animû obfirmasse suum, ut prudentis viri iudicio, arbitrioque rem totâ committeret: eò ad ipsum, cui benè perspectam suam cum Filio controversiam intelligeret, quemque sine offensâ, ac sine gratiâ certo sciret iudicaturum, aduenisse. Arbitri partes ultrò ab se delatas assumeret: atque Adolescentis animo coram se diligenter excusso, obiectisque religiosæ vitæ difficultatibus tentato, ediceret tan tem, quid de eius proposito sentiret, quæque pro debita in filium, magisque in Deum caritate suæ partes essent, palam denunciaret: cuncta siquidem, quæ ipse mandat.

Ferdinandus rē totam cuiusdam e nostris arbitrio committit.

dasset, sese facturum recipere. Annuit Pater,
 iussumque Adolescentem adesse, multa prius in-
 terrogans, mox continenti oratione religiosæ
 vitæ severitatem coaceruatis difficultatibus a-
 periens, horam ipsam cum eo disputando ex-
 traxit: idque tam neruosè, seriòque agentis in
 speciem, ut Aloysium eâ veluti parte minimè
 suspiciosâ incautum haud irritis ictibus non se-
 mel pulsaverit. Hærebat enim nonnunquam,
 ingenuus Adolescens, cum videlicet argumen-
 ta quædam acrius vibrata cerneret, quibus ce-
 teroqui per se haud inualidis multum acuminis
 ac roboris præclara viri existimatio adiunge-
 bat. Verùm præsentem semper animo usus haud
 parvâ eloquentiæ vi, quâ rationibus, quâ sa-
 crarum litterarum autoritate fultus ab eo cer-
 tamine, ipso Aduersario iudice, victor disces-
 sit. Siquidem Vir optimus, Adolescentis inge-
 nium, & constantiam demiratus, sese eius ra-
 tionibus devictum palàm professus est, eique
 author fuit, uti propositum urgeret, non du-
 bius quin è Divini Numinis afflatu proficisce-
 retur. Idemque pro libero sibi arbitrio per-
 misso Ferdinando Principi retulit. His recrea-
 tus Aloysius maximas illi gratias egit, quod
 Aduersarij munus non animum induisset, ut

Hic Aloy-
 sium per inté-
 gram horâ
 examinat.

Devictum se
 profiteretur,
 & suam in
 Sententiâ
 Ferd: ad-
 ducit.

effet, qui vinceretur, ac triumphum devictus honestaret.

Exinde verò Ferdinandus certior factus, filij voluntatem cum Divinâ congruere, eoque loco rem esse, ut optio detur, utrum perdere malit, Deum an filium; huius qualemcumque iacturam, ingenti olim fœnore pensandam, illi æternum duraturæ, præferendam censuit. Quare hominis prudentiâ collaudatâ, actisque gratijs pollicitus est, sese brevi copiam filio religiosæ vitæ ineundæ daturum: Inde unâ cum eo e nostrâ domo profectus suas in ædes redijt, ubi levioris cuiusdam negotij procuratione, Aloysio relictâ, datoque in mandatis, ut cum primùm se explicasset, in Patriam remigraret, Castilionem paucis post diebus repetijt.

Parenti Aloys. haud fidens fugam cogitat.

Interim Adolescens, cum ex Parentis inconstantia, cuius nuper insigne documentum habuerat, spem suam eius pollicitationibus minime credendam diceret; antequam ex Mediolanensi Vrbe cederet, litteras ad Claudium Aquavivam, penes quem summa tunc in Societate imperij erat, dedit, quibus accuratè monitum de omnibus difficultatibus, quas hætenus exorbuerat, consulit tandem, quid factu sibi opus putet, si Pater iterum ad ingenium redeat, sibi que aditum ad Societatem denuo

in-

intercludat : liceatne clauēstinam fugam moliri, eaque sese in aliquam nostrorum sedem, eo inscio atque inconsulto recipere. Claudius rescripsit, id minimè audendum, propterea quia complura inde, eademque gravissima incommoda cum ipsi, tum Societati universæ suboriri possint. Fugam ac præproperam celeritatem, sæpius sibi ipsi obstitere, easque moras repentinis lapsibus creare, quas parat abrumpere. Omni viâ ac ratione curandum, ut Parentis voluntas accedat ; idque etiam ut citra importunitatem fiat, rogando, monendo pulsando, & quidem non tam frequenter, quàm in loco : propterea quia feroces, ac ferrei quidam animi nimia pulsatione haud fatiscunt, sed durantur magis, obstinanturque. Audiit Aloysius, fugæque consilio dimisso, post confectum, quod Pater imperaverat, negotium, Castilionem, versùs contendit. Quò tamen antequam veniret, Mantuam descedere visum est, ut ibi apud Patres Societatis Iesu sacris D. Patris Ignatij commentationibus aliquot dies animum exerceret, itaque vires repararet ad pugnam, & paternas machinas silentio meditatas, ictusque provisos faciliùs eluderet.

Expectabantur propediem ad eam urbem Regij Japonum Legati, qui ab extremo oriente

Sed Claud.
Acquavi-
va disua-
det.

In aduētū
Japonū Le-
gatorū ad
Sacras cō-
mentatio-
nes fece-
dit.

te Romam profecti, ut Reges, ac populares
suos Christiano ritu initiatos Maximi Pontificis
imperio submitterent, legatione obitā reduces
iam in patriam erant. Ingentes undique popu-
lorum concursus, quacumque pergerent, ad
novos homines, & vix creditos Antipodas ocu-
lis cernendos fieri: cumque civitates omnes, per
quas iter haberent, certatim honoribus, quibus
maximis possent, illos prosequerentur; Guil-
lielmus Dux unā cum Vincentio filio magnifico,
ac regio planē apparatu, eos in Urbem
sua praestolabantur. Id temporis Aloysius se-
cedendi, ac Deum a turbā relictum alloquendi
aptissimum ratus, spectaculis, ac celebritate
dimissā, salutare animi exercitationes adoriri
voluit: proinde cubiculum perangustum in-
gressus, quod praeter se, Deumque suum vix aliud
caperet, binas hebdomades, vel eò amplius
unā cum Deo pari coniunctione & iucunditate
transegit. Iis porrò animi delicijs, quibus in
eo secessu cumulatè affluxit, locum fecit omni
terrenā voluptate submorā: quippe tantā seve-
ritate per eos dies vitam exegit, praesertim quod
ad cibum potumque attinet, ut qui ei inservie-
bant, satis se mirari posse negarent, iuvenem
in floridā feruidāque aetate tenuissimo ac propè
nullo cibatu tam multos dies fuisse superstitem.

Caelestibus
delicijs ter-
renarū va-
cui tate lo-
cū facit.

Hic

Hic cum exhibitas a Patribus universas nostri Ordinis leges mirâ aviditate percurrisset; nullâ sese illarum arduitate territum dixit: quin omnia probari, ac voluptati esse: quod ceteris argumentum fuit, illi iugum Euangelicæ excellentiæ iam supergresso ardua ac prærupta, quæque infra videri: proinde spectaculum despectanti, insultantique periucundum, non laborem suspicienti, & conaturo exhibere. Hic pariter anteaetæ vitæ labes sacrâ confessione iterum expiare libuit: quo illud perfecit, ut noui suæ integritatis testem sibi paraverit locupletissimum: ex eo enim, qui tunc confitenti operam dedit: plane didicimus (quod & ceteri deinde, qui eum totam ætatem piâ exomologesi evoluentem audire affirmarunt, præcipuas Aloysij laudes, maximas, quas ipse diceret, defleretque labes fuisse: siquidem tam exiguæ ac tenues illæ erant, ut ceterorum oculos fallerent, proprios tamen ipsâ tenuitate ferirent magis: pudebat siquidem, urebatque tam exiguis vinci, atque a summâ Numinis coniunctione distineri. Inde autem lamenta, & lacrymæ, quarum est caritatis definire menturam, ac veluti thermometron referre: quantum siquidem lacrymarum ob dilecti offensionem prodit, tantundem incaluisse dilectio deprehenditur.

G.A.

Regulas
Soc: legit,
probatq;

Vitæ labes
iterum ge
nerali cō
fessione
expiat.

Lacrymæ
instar ther
mometri
caritatem
metiuntur